

Preses relīze
Luksemburgā, 2018. gada 18. decembrī

Pārtuksnešošanās apkarošana Eiropas Savienībā: līdz šim veiktajiem pasākumiem trūkst saskaņotības, brīdina revidenti

Eiropas Revīzijas palātas jaunajā ziņojumā konstatēts, ka Eiropas Komisijai nav skaidra priekšstata par problēmām, ko Eiropas Savienībā rada arvien pieaugošie pārtuksnešošanās un zemes degradācijas draudi. Saskaņā ar revidentu teikto Komisijas un dalībvalstu līdz šim veiktie pasākumi pārtuksnešošanās apkarošanai nav pietiekami saskaņoti un Komisija nav novērtējusi, kāda ir virzība uz mērķi līdz 2030. gadam panākt zemes degradācijas ziņā neitrālu stāvokli.

Termins “pārtuksnešošanās” apraksta ar cilvēka darbību un klimatu saistītus procesus, kuru rezultātā sausos apgabalos rodas problēmas, tādas kā samazināta pārtikas ražošana, neauglīga augsne, samazināta zemes dabiskā izturētspēja un zemāka ūdens kvalitāte. Prognozes attiecībā uz klimata pārmaiņām Eiropā liecina, ka pārtuksnešošanās risks pieaug. Dienvideiropā jau ir sastopami karstie pustuksneši, un šis fenomens paplašinās ziemeļu virzienā. Pārtuksnešošanās ir gan klimata pārmaiņu sekas, gan arī to izraisītāja, jo augsnes degradēšanās procesā tiek emitētas siltumnīcefekta gāzes, bet degradētajām augsnēm ir mazāka oglekļa piesaistīšanas kapacitāte.

Eiropas Savienības 13 dalībvalstis saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par cīņu pret pārtuksnešošanu (*UNCCD*) ir paziņojušas, ka tās ir skārusi pārtuksnešošanās. ES un tās dalībvalstis 2015. gadā apņēmas līdz 2030. gadam Eiropas Savienībā panākt zemes degradācijas ziņā neitrālu stāvokli.

Revidenti apmeklēja piecas ES dalībvalstis, kuras ir skārusi pārtuksnešošanās, proti, Spāniju, Itāliju, Kipru, Portugāli un Rumāniju, un pārbaudīja, vai pārtuksnešošanās risks Eiropas Savienībā tiek mazināts efektīvi un lietderīgi.

Viņi secināja, ka, lai gan pārtuksnešošanās un zemes degradācija ir aktuāls un pieaugošs apdraudējums Eiropas Savienībā, Komisijai nav skaidra priekšstata par šīm problēmām un pasākumi, kas veikti, lai cīnītos pret pārtuksnešošanu, nav pietiekami saskaņoti.

“Klimata pārmaiņu dēļ mēs pieredzam, kā Eiropas Savienībā arvien pieaug sausums, ariditāte un pārtuksnešošanās risks,” teica par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Phil Wynn Owen. “Pārtuksnešošanās var izraisīt nabadzību, radīt veselības problēmas vēja pārnēsāto putekļu dēļ un samazināt bioloģisko daudzveidību. Tai var būt arī demogrāfiskas un ekonomiskas sekas, kuru dēļ cilvēki ir spiesti doties

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu.

Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

prom no skartajiem apgabaliem. Mēs esam revidenti, un mūsu pienākumus ir vērst uzmanību uz šādiem riskiem, kuri var radīt pieaugošu spiedienu publiskā sektora budžetam gan ES, gan valstu līmenī.”

Revidenti norāda, ka attiecībā uz pārtuksnešošanu un zemes degradāciju nav ES līmeņa stratēģijas. Toties ir dažādas stratēģijas, rīcības plāni un izdevumu programmas, piemēram, kopējā lauksaimniecības politika, ES meža stratēģija un ES stratēģija par pielāgošanu klimata pārmaiņām – tās visas attiecas uz cīņu pret pārtuksnešošanu, bet nav uz to īpaši vērstas.

Ar pārtuksnešošanu saistītie ES projekti tiek īstenoti dažādās politikas jomās — lauku attīstībā, vides un klimata politikā, pētniecībā un reģionālajā politikā. Tiem var būt pozitīva ietekme uz cīņu pret pārtuksnešošanu, bet pastāv zināmas bažas par to ilgtermiņu.

Komisija un dalībvalstis vāc datus par dažādiem faktoriem, kas ietekmē pārtuksnešošanu un zemes degradāciju. Tomēr nav veikts zemes degradācijas pilns novērtējums ES līmenī un nav apstiprināta šāda novērtējuma veikšanas metodika. Koordinācija starp dalībvalstīm ir nepietiekama, un Komisija nav sniegusi praktiskus norādījumus. Komisija nav novērtējusi virzību uz to, kā tiek īstenota apņemšanās līdz 2030. gadam Eiropas Savienībā panākt zemes degradācijas ziņā neitrālu stāvokli.

Revidenti ir formulējuši turpmāk minētos ieteikumus:

- izstrādāt metodiku, kas ļautu novērtēt pārtuksnešošanās un zemes degradācijas apmēru Eiropas Savienībā, un, pamatojoties uz to, analizēt attiecīgos datus un regulāri darīt tos pieejamus;
- novērtēt spēkā esošā tiesiskā regulējuma piemērotību augsnes ilgtspējīgai izmantošanai visā ES, ietverot pārtuksnešošanās un zemes degradācijas novēršanu;
- precizēt, kā tiks īstenota ES apņemšanās līdz 2030. gadam panākt zemes degradācijas ziņā neitrālu stāvokli, un regulāri ziņot par virzību;
- sniegt norādījumus dalībvalstīm par to, kā saglabāt augsnes kvalitāti un panākt zemes degradācijas ziņā neitrālu stāvokli Eiropas Savienībā, tostarp izplatot labu praksi;
- pēc dalībvalstu lūguma sniegt tehnisko palīdzību valsts rīcības plānu izstrādē, lai līdz 2030. gadam panāktu zemes degradācijas ziņā neitrālu stāvokli.

Piezīme izdevējiem

Eiropas Savienības 13 dalībvalstis, kuras ir paziņojušas par pārtuksnešošanu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par cīņu pret pārtuksnešošanu (*UNCCD*), ir: Bulgārija, Grieķija, Spānija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Ungārija, Malta, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Slovākija.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tādās kā valstu parlamenti, nozares un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji. Lielākā daļa no mūsu sagatavotajiem un ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota. Augstais ieteikumu īstenošanas līmenis liecina, ka mūsu darbs dod labumu ES iedzīvotājiem.

Īpašais ziņojums Nr. 33/2018 “Cīņa pret pārtuksnešošanu Eiropas Savienībā: pieaugošs apdraudējums, tāpēc jārikojas aktīvāk” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.